

Onderwijskundigen in parlementair onderzoek: vernieuwingen missen wetenschappelijke onderbouwing

‘15-jarige kan niet zelfstandig leren’

Reportage

Het Nieuwe Leren pakt om puur fysieke redenen niet goed uit, betoogde neurowetenschapper Jelle Jolles.

Van onze verslaggeefster Yvonne Doorduyn

DEN HAAG ‘Kinderen van 15 kunnen niet zelfstandig leren.’ Prof. Jelle Jolles, neurowetenschapper, zegt het schijnbaar achteloos, enthousiast verhalend over zijn werk. Hij is een vreemde eend in de bijt, in de parlementaire enquêtezaal aan het Haagse Plein. Een uurtje maakt deze bètawetenschapper deel uit van een parade van onderwijskundigen, kabinetsadviseurs, ambtenaren en oud-be-

windlieden die zich sinds begin jaren negentig met het onderwijs bemoeiden.

‘De hersenen van 15-jarigen’, zegt Jolles, ‘zijn nog niet volgroeid. Kinderen kunnen hun impulsiviteit niet de baas. Ze hebben begeleiding nodig om de juiste keuzes te maken: van ouders, leraren.’

De neuropsycholoog had in die tijd weinig contact met het onderwijs. Sterker, hadden ze hem maar gebeld. Dan had hij de beleidsmakers kunnen vertellen dat het studiehuis en het ‘nieuwe’, meer zelfstandige leren voor kinderen tot 18 jaar om puur fysieke redenen niet goed uitpakt.

Het is de conclusie die meer genodigden trekken die de afgelopen twee dagen door de commissie-Dijsselbloem zijn verhoord: de onderwijsvernieuwingen (basis-

vorming, vmbo, studiehuis, Nieuwe Leren) kwamen alle tot stand zonder noemenswaardige wetenschappelijke onderbouwing. Han Leune, tussen 1992 en 2000 voorzitter van de Onderwijsraad, spreekt van een ‘sterke onderbenutting van gevalideerde wetenschappelijke kennis’.

Jaap Dronkers, een van Nederlands bekendste onderwijsonderzoekers, is naar eigen zeggen sinds 1997 niet meer op het ministerie geweest. ‘De politiek wist hoe het moest – daarvoor hadden ze mij niet meer nodig. En ik ben een trotse wetenschapper, ik ga mezelf niet opdringen.’

De tijdspanne waarin de onderwijsvernieuwingen werden ingevoerd, verhiel zich nu eenmaal slecht met langdurig wetenschappelijk onderzoek. ‘Er is weinig ge-

duld in de politieke arena’, zegt Leune. ‘Bewindlieden moeten binnen vier jaar scoren.’ Een aantal getuigen spreekt er schande van. Onder wie Jolles zelf: ‘In het onderwijs is de afgelopen dertig jaar niet

‘Ik ben een trotse wetenschapper, ik ga mezelf niet opdringen’

gekeken naar het kind, louter naar procedures.’

Toch kunnen veel betrokkenen die dezer dagen in de ‘getuigenbank’ van Jeroen Dijsselbloem (PvdA) voorbij trekken, ook wel begrip opbrengen voor het gebrek aan wetenschappelijke onderbouwing. ‘We hebben simpelweg niet

de tijd’, zegt Robert-Jan Simons, hoogleraar digitale didactiek, één van de grondleggers van het Nieuwe Leren waarbij scholieren zelfstandig bepalen wat, wanneer en hoe ze leren. ‘De ontwikkelingen in de samenleving gaan zo snel.’

Dat vindt ook Wynand Wijnen, die de medische faculteit van de Universiteit van Maastricht op de ‘Nieuwe-Leren-leest’ schoeide. ‘Dat doe je op grond van ervaringen. Je kunt ons onderwijs nu eenmaal niet meer voor onze kleinkinderen gebruiken. We moeten met onze tijd mee.’

Zelfs de grootste critica van het Nieuwe Leren, Greetje van der Werf, hoogleraar Onderwijzen en Leren, beaamt dat onderwijsvernieuwers moeilijk kunnen gaan zitten wachten op de effecten van empirisch onderzoek. ‘Dat kan

goed vier of zes jaar duren; dan kan een hele generatie leerlingen met slecht onderwijs zijn geconfronteerd.’ Beter is, zegt ze, op basis van onderzoek steeds kleine vernieuwende stapjes te zetten, en zo langzaam maar zeker tot nieuwe leer vormen komen. ‘In elk geval niet alles weggooien wat je hebt, en iets nieuws introduceren waarvan je niet weet hoe het uitpakt.’

Maar is dat in te passen in de jachtige politiek van alledag? Oudvoorzitter van de Onderwijsraad Leune heeft er een hard hoofd in. ‘Ook de kabinetten-Balkenende kennen vele koerswijzigingen als gevolg van incidenten. Ook nu weer. Een beetje rumoer van de straat, en staatssecretaris Van Bijsterveldt slikt de norm in voor het aantal lessen in het voortgezet onderwijs.’